



การใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย
Using Learning Package “The Smart Kids Smart Use” To Enhance Economics

Literacy in Young Children

ชนาภา ทรัพย์เจริญ*

Chanapa Sapcharoen

ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร**

Piyannan Hirunchalothorn

ชลลธิป สมหาทิโต**

Chalatip Samahito

Received : October 18, 2021

Revised : January 31, 2022

Accepted : March 2022 , 1

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” จำนวน 8 กิจกรรม และ 2) แบบประเมินการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค ด้านสินค้าและบริการ ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน และด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้งหมด 8 กิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ หลังจากทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์หลังจากทดลองสูงสุด คือ ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค รองลงมาคือ ด้านสินค้าและบริการ ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน และด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ตามลำดับ

คำสำคัญ : ชุดการเรียนรู้ / การเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ / ปฐมวัย

*นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

Master of Education program students Department of Early Childhood Education Kasetsart University
Bangkhen

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

Lecturer of the Department of Early Childhood Education Department of Education Faculty of
Education Kasetsart University Bangkhen

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the economics literacy in young children using the learning package "The Smart Kids Smart Use". The research tools are (1) the learning package "The Smart Kids Smart Use" to enhance the economics literacy in young children with 8 activities. (2) the assessment form of economics literacy in young children. The economics literacy in young children has 4 aspects as follows: Producers and consumers, Goods and services, Needs and Scarcity, Spending Plans. The results of research showed that young children using the learning package "The Smart Kids Smart Use" with 8 activities had a higher average score after trying out the learning package by the aspect with the highest average score of economics literacy after the experiment was Producers and Consumers, followed by Goods and Services, Needs and scarcity and Spending Plans, respectively.

Keywords : Learning Package / Economics Literacy / Early Childhood

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า มนุษย์พบเจอกับปัญหาทางทั้งด้านเศรษฐกิจ ตกต่ำ ด้านการเมืองในความเห็นที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มบุคคล ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่ถูกทำลายด้วย น้ำมือของมนุษย์ จนเกิดเหตุการณ์ต่างๆมากมาย ซึ่งเป็นปัญหาสะสมมาอย่างยาวนาน สาเหตุจากปัญหาที่เกิดขึ้น มีหลายปัจจัย ทั้งประชากรที่เพิ่มขึ้น การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงเกิดการบุกรุกทำลาย สิ่งแวดล้อมขึ้น เช่น การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย การทำไร่เลื่อนลอยเพื่อสร้างที่ทำกิน การขุดเจาะ ถ่านหินและน้ำมันเพื่อทำเป็นพลังงานฟอสซิล หรือแม้กระทั่งก้าวสู่วิกฤตสิ่งแวดล้อมในความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีที่เข้ามาอำนวยความสะดวก ทำให้มนุษย์ได้รับค่านิยม และรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไป ด้วยการ เลือกซื้อหรือใช้สิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งของต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างฟุ่มเฟือยและเกินความจำเป็น เมื่อ พฤติกรรมและความต้องการของมนุษย์มีอยู่อย่างไม่จำกัด ทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น กำลังเตือนมนุษย์ให้ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพราะการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่มีแนวโน้มจะร้อน ขึ้นเรื่อยๆ ที่เรียกกันว่า ภาวะโลกร้อน (Global Warming) หรือจะเป็นการส่งสัญญาณผ่านภัยพิบัติทาง ธรรมชาติ ทั้งปัญหาฝุ่น PM 2.5 แผ่นดินไหว และน้ำท่วม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างทั้งต่อ สิ่งมีชีวิตในการดำรงชีพและสภาพแวดล้อมในหลายแง่มุม แต่ดูเหมือนว่าเหตุการณ์ที่ผ่านมาจะยิ่งทวีความรุนแรง มากขึ้น ด้วยเหตุการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เมื่อช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 ที่ได้รับผลกระทบทั่วโลก ทำให้ ประชาชนต้องรักษาสุขอนามัยป้องกันการติดต่อของโรค ส่งผลให้สินค้าที่เป็นเจลแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย เกิดการขาดแคลน และมีราคาสูงมาก แต่ประชาชนแก้ปัญหาด้วยการนำสิ่งของเหลือใช้ที่มีอยู่มาประดิษฐ์เป็น หน้ากากผ้า และหน้ากากพลาสติกเพื่อทดแทน อีกทั้งเหตุการณ์ในครั้งนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ชีวิตที่ผ่านมา ของคนไทยอีกด้วยว่า เมื่อรัฐบาลสั่งประกาศปิดประเทศเพื่อควบคุมการแพร่ระบาด พบว่า คนไทยมีปัญหาเรื่อง

ของการใช้จ่ายเงิน (Thai government, 2020) สืบเนื่องมาจากคนไทยตกงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้นบริษัทต่างๆ ต้องหยุดการทำงาน และลดจำนวนพนักงานลงกระทันหัน ทำให้คนตกงานจำนวนมากต้องนำเงินเก็บมาใช้จ่ายในช่วงระยะนี้ อย่างไรก็ตามรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือในการให้เงินเยียวยาประชาชนผู้ที่เดือดร้อนจากการว่างงาน เพื่อนำเงินมาใช้ในครอบครัว แต่ปัญหายังคงอยู่ เนื่องจากหลายครอบครัวมีทั้งภาระจากหนี้สิน และภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในครอบครัว หากย้อนกลับมาพิจารณาถึงวิธีการแก้ปัญหาของมนุษย์ส่วนใหญ่แล้ว เมื่อเจอสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดคิด พบว่า เรื่องเงินแก้ปัญหาด้วยการกู้หนี้สินเพิ่ม และจบลงการฆ่าตัวตาย อย่างไรก็ตาม ปัญหาเหล่านี้ก็ยังคงวนเวียนไม่จบไม่สิ้น และปัญหายังคงอยู่กับมนุษย์ ฉะนั้นมนุษย์จึงควรเริ่มแก้ปัญหาจากตัวบุคคล โดยปรับเปลี่ยนวิธีการคิดและพฤติกรรม ซึ่งเศรษฐศาสตร์จึงเป็นหนึ่งความสำคัญที่ควรศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น และยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต เพราะเศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องของการใช้ชีวิตประจำวันให้มีคุณภาพที่ดี โดย Royal Academy (2019) ได้ให้ความหมายของการรู้เศรษฐศาสตร์ว่า เป็นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ที่นำไปใช้ในทางการปฏิบัติทางเศรษฐกิจ สามารถนำความรู้ความเข้าใจนั้นมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจและสร้างสรรค์ความคิดใหม่เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตและการบริโภคในชีวิตประจำวัน

หากกล่าวถึงคำว่า เศรษฐศาสตร์ หลายคนคงคิดถึงวิชาที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยม หรือ ระดับมหาวิทยาลัย แต่ความจริงแล้ว เศรษฐศาสตร์สอดแทรกอยู่ในความคิดของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่ตื่นจนกระทั่งหลับ และเกิดจนกระทั่งตาย (Bank of Thailand, 2012) โดยหลักของเศรษฐศาสตร์ คือ การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด ตั้งแต่การเลือกหรือใช้สิ่งของต่างๆ ที่ตนเองต้องการ ซึ่งความต้องการนั้นมีอยู่อย่างไม่จำกัด แต่สิ่งเหล่านี้ต้องใช้เงินในการแลกเปลี่ยนมาเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน และเงินเป็นสิ่งที่อยู่อย่างจำกัด ดังนั้นมนุษย์จึงต้องใช้เหตุผลในการตัดสินใจโดยคำนึงการเลือกซื้อหรือใช้จากความจำเป็นในชีวิตประจำวัน รวมถึงการใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องใกล้ตัวและอยู่ในชีวิตประจำวันควรเริ่มส่งเสริมตั้งแต่วัยเริ่มต้นของชีวิต เพื่อให้เด็กได้ซึมซับความคิดและการใช้เหตุผลกับการเลือกซื้อหรือใช้สิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่กำลังเติบโตสู่โลกของการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ยังพบว่า ในต่างประเทศมีการออกแบบหลักสูตรเศรษฐศาสตร์สำหรับเด็กเล็ก ชื่อว่า Kiddydynamic เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานเศรษฐศาสตร์ ในเรื่องของแหล่งที่มาสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร และสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน โดยใช้นิทานเป็นตัวเดินเรื่องและการใช้กิจกรรมต่อยอดจากนิทาน เพื่อเป็นการสร้างพฤติกรรมให้เด็กสามารถนำความรู้เกี่ยวกับแนวคิดที่ได้มาลงมือปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่างๆ (Federal Reserve Bank of St. Louis, 2015) อีกทั้งรัฐต่างๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์แต่เด็กเล็ก ยกตัวอย่างเช่น รัฐ Washington เน้นให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยรู้ว่าผู้ผลิต คือ ผู้ที่ออกแบบทำ เพาะปลูกสิ่งของเครื่องใช้มาขายให้คนซื้อ หรือที่เรียกว่าผู้บริโภคได้มาเลือกซื้อหรือใช้ในชีวิตประจำวันตามความจำเป็น (Washington Department of Education, 2018) รัฐ Minnesota เน้นให้เด็กมีความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างสินค้าและบริการที่นำเงินไปแลกเปลี่ยนมาเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งสินค้าเป็นสิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการรับบริการจากบุคคลในอาชีพสังคมที่คอยให้ความสะดวกสบาย (Minnesota Department of Education, 2011) รัฐ Pennsylvania เน้นให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความจำเป็นและความขาดแคลนของสิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งต่างๆ มีทั้งสิ่งของที่มีความจำเป็นและสิ่งของที่ไม่มีความจำเป็นที่ต้องนำเงินไปแลกเปลี่ยนมา ซึ่งเงินเป็นสิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นต้องคำนึงในการเลือกซื้อหรือใช้อย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์ (Pennsylvania Department of Education, 2014) และ รัฐ Colorado เน้นให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายเงิน โดยเด็กรู้ว่าเงินได้มาจากการทำงานต้องรู้จักการวางแผนการใช้จ่ายอย่างประหยัดและรู้จักที่จะเก็บออมเงินได้ด้วยวิธีที่หลากหลาย (Colorado Department of Education, 2012) จากความสำคัญดังกล่าว สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งต่างๆ ที่มีขั้นตอนกระบวนการผลิตที่แตกต่างกันไป และมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งสิ่งของเหล่านี้มีทั้งสิ่งของที่มีความจำเป็นและสิ่งของที่ไม่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยต้องนำเงินไปแลกเปลี่ยนมาใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นเด็กต้องเลือกซื้อหรือใช้สิ่งของต่างๆ ตามความจำเป็น เพราะเงินเป็นสิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้มาจากการที่ต้องทำงานเพื่อให้รับค่าตอบแทนมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งเด็กต้องจัดสรรเงินได้ โดยคำนึงถึงความเป็นจำเป็นในการเลือกใช้จ่ายอย่างประหยัดและรู้จักที่จะเก็บออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน

จากการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ตั้งแต่ยังเล็ก โดยมีวิธีการการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย ซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ต้องเน้นเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อที่เด็กจะสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ดังนั้นควรมีรูปแบบวิธีการจัดการการเรียนรู้ และเทคนิควิธีการจัดการการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้เด็กได้คิดและได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่ได้รับ แล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังไม่มีที่ท่าว่าสถานการณ์จะจบลง ส่งผลกระทบไปยังสถานศึกษาบางพื้นที่ต้องปิดทำการ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็น 5 รูปแบบ เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ คือ 1) On-site รูปแบบการเรียนที่โรงเรียนตามปกติ โดยมีมาตรการเฝ้าระวังตามประกาศของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 2) On-air รูปแบบการเรียนผ่านมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือ DLTV 3) On-demand รูปแบบการเรียนรู้อันให้เด็กเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ ด้วยตนเอง 4) On-line รูปแบบการเรียนที่ครูและเด็กสื่อสารกันผ่านอินเทอร์เน็ต และ 5) On-hand รูปแบบการเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นการเรียนที่บ้านด้วยเอกสาร เช่น หนังสือ แบบฝึกหัดใบงาน ในรูปแบบผสมผสาน หรืออาจใช้วิธีอื่นๆ เช่น วิทยู เป็นต้น (Office of the Teacher Civil Service and Educational Personnel Commission, 2020) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไม่เหมาะสมที่จะเรียนออนไลน์ ดังนั้นรูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนี้ ควรเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีการลงปฏิบัติในสถานศึกษา หรือ ที่บ้าน โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากชุดกิจกรรม หรือเรียกว่า ชุดการเรียนรู้ (Learning package) ประกอบด้วยเล่มคู่มือการใช้ พร้อมสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลายสำหรับใช้ในแต่ละกิจกรรม

จากข้อความข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย โดยออกแบบชุดการเรียนรู้หรือ เรียกว่า Learning Package ซึ่งมีความเหมาะสมในการนำไปจัดการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เนื่องจากชุดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ทุกบริบท ไม่ว่าจะเป็นที่บ้านโดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือระหว่างเด็กทำกิจกรรม และหากสถานการณ์เป็นปกติ สถานศึกษาก็สามารถนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ได้ ดังนั้นชุดการเรียนรู้จึงมีความยืดหยุ่นให้กับผู้ที่นำไปใช้ได้ทั้งครูและผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยใช้ชื่อชุดการเรียนรู้ว่า “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ภายในชุดการเรียนรู้ ประกอบด้วยคู่มือการใช้และชุดกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 เปิดสนุกไปเที่ยวฟาร์ม กิจกรรมที่ 2 โต๊ะกลมๆ กลิ้งๆ กิจกรรมที่ 3 รถไฟสายลูกหนู กิจกรรมที่ 4 กุรี กับ กุระ กิจกรรมที่ 5 พ่อแม่มีมือใหม่กับไข่ 5 ฟอง กิจกรรมที่ 6 งานแรกของมีจิง กิจกรรมที่ 7 บ้านของริโกะจัง กิจกรรมที่ 8 ร้านกระเป่าในป่าใหญ่ ในแต่ละกิจกรรมผู้วิจัยนำนิทานเป็นตัวเดินเรื่องเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ เน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่างๆ ประกอบด้วย กิจกรรมเพาะปลูก กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ กิจกรรมเกมการศึกษา พร้อมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้ในแต่ละกิจกรรม เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้”

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง (Experiment research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี และศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดโคกเจ้าหล่า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 8 คน ที่ได้รับความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยจากผู้ปกครองของเด็กกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เวลาการทดลองรวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ Royal Academy (2019), Minnesota Department of Education (2011), Pennsylvania Department of Education (2014), Colorado Department of Education (2012), Maine Department of Education (2015), Delaware Department of Education (2018) และ Washington Department of Education (2018) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะและองค์ประกอบของการรู้

เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ของ Federal Reserve Bank of St. Louis (2015) และ Borg (2017) เพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดขอบเขตความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่มีการรู้เศรษฐศาสตร์

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ ของ Hirunchalothorn (2012) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้าง และดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยสร้างชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวถึงคุณลักษณะและองค์ประกอบของการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์เพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดขอบเขตความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่มีการรู้เศรษฐศาสตร์

1.2 กำหนดเนื้อหาและออกแบบชุดการเรียนรู้ โดยใช้ชื่อชุดการเรียนรู้ในงานวิจัยครั้งนี้ว่า ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อยฉลาดรู้ ฉลาดใช้” โดยสอดแทรกเนื้อหาความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีทั้งหมด 8 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 เปิดสนุกไปเที่ยวฟาร์ม กิจกรรมที่ 2 โต๊ะกลมๆ กลิ้งๆ กิจกรรมที่ 3 รถไฟสายลูกหนู กิจกรรมที่ 4 กุรี กับ กุระ กิจกรรมที่ 5 พ่อแม่่มือใหม่กับไข่ 5 ฟอง กิจกรรมที่ 6 งานแรกของมีจ้ง กิจกรรมที่ 7 บ้านของริโกะจัง กิจกรรมที่ 8 ร้านกระเป๋านโป๋ใหญ่ ชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นส่วนชี้แจงองค์ประกอบ เช่น วัตถุประสงค์ ขอบข่ายการรู้เศรษฐศาสตร์ แนวทางวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้ รายละเอียดของกิจกรรม และตารางการวิเคราะห์กิจกรรมส่งเสริมองค์ประกอบ การรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย 2) ชุดกิจกรรม ทั้งหมด 8 กิจกรรม ประกอบด้วยด้วยนิทาน 8 เรื่อง และกิจกรรมต่อยอดที่ใช้ต่อยอดจากนิทาน ประกอบด้วย กิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมเพาะปลูกพืช กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ โดยใช้สื่ออุปกรณ์ที่จัดเตรียมไว้ในแต่ละกิจกรรม

1.3 นำชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนันท์ หิรัญย์ชโลทร เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ปรับแก้ไขดังนี้ การเลือกวิเคราะห์และปรับเปลี่ยนนิทานที่นำมาใช้ชุดกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการรู้เศรษฐศาสตร์ การออกแบบกิจกรรมต่อยอดควรให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่องในนิทาน โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง ความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง ความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง ความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง ความเหมาะสมน้อยที่สุด

ซึ่งผลการประเมินคุณภาพมีคะแนนเท่ากับ 5.00 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมได้

2. การสร้างแบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และศึกษารอบมาตรฐานการเรียนรู้ในรัฐต่างๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายของการประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ ออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ 2) ด้านพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์

2.2 สร้างแบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยตามองค์ประกอบการรู้เศรษฐศาสตร์ ทั้ง 4 ด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในการรู้เศรษฐศาสตร์

การรู้เศรษฐศาสตร์	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์	พฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์
1) ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค		
ผู้ผลิต	เด็กรู้ว่า ผู้ผลิต คือ บุคคลที่ออกแบบ สร้าง ทำ ปลูก สิ่งของเครื่องใช้มาให้เราได้ใช้ในชีวิตประจำวัน และรู้ว่าสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร เครื่องแต่งกาย มีกระบวนการของการผลิต หรือแหล่งที่มาที่แตกต่างกันไป	เด็กสามารถออกแบบ ประดิษฐ์ของเล่น สิ่งของเครื่องใช้จากเศษวัสดุ สามารถเพาะปลูกดูแลพืชได้ ประกอบอาหาร จากวัตถุดิบพืชผลต่างๆได้
ผู้บริโภค	เด็กรู้ว่า ผู้บริโภค คือ บุคคลที่ซื้อหรือใช้ สิ่งของเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย อาหาร และสิ่งต่างๆที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต	เด็กสามารถเลือกซื้อหรือใช้สินค้าและบริการ ได้เหมาะสมกับในชีวิตประจำวัน
2) ด้านสินค้าและบริการ		
สินค้า	เด็กรู้ว่า สินค้า คือ สิ่งต่างๆที่เราใช้เงินไปแลกเปลี่ยนเพื่อนำมาใช้ในตอบสนองความต้องการของตนเองในชีวิตประจำวัน ได้แก่ สิ่งของ เครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย อาหาร ของเล่น อุปกรณ์การเรียน	เด็กสามารถจำแนกแยกแยะหรือจัดหมวดหมู่สินค้าในชีวิตประจำวันได้
บริการ	เด็กรู้ว่า บริการ คือ สิ่งต่างๆที่เราใช้เงินแลกเปลี่ยนเพื่อให้บุคคลมาอำนวยความสะดวกในสิ่งที่เราต้องการ	เด็กสามารถจำแนกแยกแยะอาชีพที่ให้บริการในสังคมและปฏิบัติต่อบุคคลในอาชีพเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การรู้ เศรษฐศาสตร์	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์	พฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์
3) ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน		
ความจำเป็น	เด็กรู้ว่าสิ่งของเครื่องใช้ใดที่มีความจำเป็น และไม่มี ความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต	เด็กสามารถเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีความ จำเป็นต่อการดำรงชีวิต หากขาดสิ่งนั้นอาจ ทำให้เราใช้ชีวิตลำบากและถึงแก่ชีวิตได้
ความขาด แคลน	เด็กรู้ว่าสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย อาหาร และสิ่งต่างๆ เป็นสิ่งที่มีอยู่อย่าง จำกัด เราต้องใช้อย่างคุ้มค่าและประหยัด	เด็กสามารถจะเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ได้ อย่างประหยัดคุ้มค่าและเกิดประโยชน์
4) ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน		
รู้นิตและค่า ของเงิน	เด็กรู้จักเงินเหรียญ 1,2,5,10 และธนบัตร 20,50,100,500,1000 และรู้ค่าของเงิน 1- 20 บาท	เด็กสามารถเลือกใช้เงินในการแลกเปลี่ยน สินค้าและบริการได้อย่างถูกต้อง
การวางแผน การใช้เงิน	เด็กรู้ว่าเงินได้มาจากการทำงานต้องรู้จัก วางแผนและใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด	เด็กสามารถจัดสรรเงินไว้ใช้จ่ายซื้อสิ่งของที่ จำเป็น และส่วนหนึ่งเก็บออมไว้ใช้ยามจำเป็น

ผู้วิจัยได้ออกแบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์

ตอนที่ 2 แบบประเมินเชิงปฏิบัติการการรู้เศรษฐศาสตร์

โดยมีรายละเอียดแบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน คะแนนเต็ม
ทั้งหมด 40 คะแนน มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

1) สร้างแบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อ
ประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้เศรษฐศาสตร์ ซึ่งลักษณะแบบประเมินเป็นประเภทข้อคำถามรูป
ภาพเสมือนจริง โดยผู้วิจัยทำการประเมินเด็กเป็นรายบุคคล ใช้เวลา 20 นาที มีทั้งหมด 16 รายการ คะแนนเต็ม
16 คะแนน

2) สร้างแบบประเมินเชิงปฏิบัติการการรู้เศรษฐศาสตร์ เพื่อประเมินพฤติกรรมการรู้
เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งลักษณะแบบประเมินใช้สถานการณ์เป็นตัวกำหนด โดยผู้วิจัยทำการประเมิน
เด็กเป็นรายบุคคล ใช้เวลา 30 นาที คะแนนเต็ม 24 คะแนน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดสถานการณ์ที่ใช้ทดสอบก่อนและ
หลังมี 2 สถานการณ์ที่เป็นกิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปลูกผักประหยัดเงิน เพื่อทดสอบก่อนใช้
ชุดการเรียนรู้ กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมหนูน้อยนักประดิษฐ์ของใช้ เพื่อทดสอบหลังใช้ชุดการเรียนรู้

2.3 นำแบบประเมินการรู้เฝ้าระวังสุขภาพในเด็กปฐมวัยที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนันท์ หิรัญย์ชโลทร เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ปรับแก้ข้อนี้ ตอนที่ 1 แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ ให้ปรับปรุงข้อคำถามในแต่ละข้อให้ตรงกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้และให้มีการกำกับองค์ประกอบของการรู้เฝ้าระวังสุขภาพไว้ท้ายข้อคำถาม การเลือกรูปภาพควรเป็นรูปภาพเสมือนจริง และตอนที่ 2 แบบประเมินเชิงปฏิบัติการการรู้เฝ้าระวังสุขภาพ ให้ปรับแก้ไขสถานการณ์ในการประเมินก่อนและหลังให้แตกต่างกัน โดยมีขอบข่ายของการประเมินที่วัดองค์ประกอบของการรู้เฝ้าระวังสุขภาพทั้ง 4 ด้านเหมือนกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ทุกรายการ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้มากกว่า 0.50 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขข้อนี้ ปรับแก้ไขบางข้อคำถามที่ยังไม่ชัดเจนเมื่อคำถามไม่ชัดเจนจะทำให้เด็กตอบได้หลายคำตอบซึ่งไม่ตรงกับตัวเลือก ควรเพิ่มตารางความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในการรู้เฝ้าระวังสุขภาพ เพื่อให้สามารถดูองค์ประกอบของการรู้เฝ้าระวังสุขภาพทั้ง 4 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับแก้ให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยทำการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองของเด็กกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขอความร่วมมือกับผู้ปกครองของเด็กกลุ่มเป้าหมายให้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัยในครั้งนี้

1.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินการรู้เฝ้าระวังสุขภาพในเด็กปฐมวัยก่อนใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อยฉลาดรู้ ฉลาดใช้” โดยผู้วิจัยดำเนินการทดสอบเด็กกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเองเป็นรายบุคคลผ่านวิดีโอคอล LINE ซึ่งแบบประเมินการรู้เฝ้าระวังสุขภาพในเด็กปฐมวัย มี 2 ตอน ใช้ระยะเวลาในการทดสอบ 50 นาที

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการส่งชุดการเรียนรู้ “หนูน้อยฉลาดรู้ ฉลาดใช้” จำนวน 8 กิจกรรมไปยังบ้านของเด็กกลุ่มเป้าหมาย และผู้วิจัยทำการนัดหมายเพื่อประชุมกับผู้ปกครองของเด็กกลุ่มเป้าหมายผ่าน กลุ่ม LINE ที่ชื่อว่า ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” เพื่อทำการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้ที่ 1-8 หลังจากนั้นให้ผู้ปกครองทำการศึกษาคู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ด้วยตนเอง และให้ผู้ปกครองใช้ชุดการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ไปจนครบ 6 สัปดาห์ โดยระหว่างการใช้ชุดการเรียนรู้ ผู้ปกครองทำการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและรูปภาพขณะที่เด็กทำกิจกรรมส่งมายังกลุ่ม LINE และ FACEBOOK เป็นกลุ่มปิดเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ของเด็ก กลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 8 คน ซึ่งทุกสัปดาห์ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตกับผู้ปกครองเพื่อทำการพูดคุยเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้”

1.4 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบเด็กกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเองเป็นรายบุคคลผ่านวิดีโอคอล LINE ด้วยแบบประเมินการรู้เฝ้าระวังสุขภาพในเด็กปฐมวัยฉบับเดิมกับเด็กกลุ่มเป้าหมาย ใช้ระยะเวลาในการทดสอบ 50 นาที

1.5 ผู้วิจัยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบประเมินการรู้ เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ทั้ง 2 ตอน ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) ของเด็กกลุ่มเป้าหมาย โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

1.1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการรู้ เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเรียบเรียงเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบคะแนนการรู้ เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมก่อนและหลังที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยการรู้ เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมก่อน และหลังที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้”

(N = 8)

การรู้ เศรษฐศาสตร์	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.
ก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้”	40	17.25	1.39
หลังการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้”	40	37.13	1.13

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนค่าเฉลี่ยการรู้ เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดย ภาพรวมก่อน ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.25 ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 1.39 และคะแนนค่าเฉลี่ยการรู้ เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 37.13 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 เมื่อนำคะแนน ค่าเฉลี่ยการรู้ เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดย ภาพรวมก่อนและหลังที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” มาเปรียบเทียบกัน พบว่า มีคะแนนค่าเฉลี่ยการรู้ เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดย ภาพรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. การเปรียบเทียบคะแนนการรู้ เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมก่อนและหลังที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยแยกเป็นราย ด้านก่อนและ หลังที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้”

(N = 8)

การรู้เศรษฐศาสตร์	คะแนน เต็ม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
		□	□	□	□
1. ผู้ผลิตและผู้บริโภค	10	4.63	1.06	9.50	0.76
2. สินค้าและบริการ	10	4.50	1.41	9.38	0.74
3. ความจำเป็นและความขาดแคลน	10	4.13	1.36	9.38	1.06
4. การวางแผนการใช้จ่ายเงิน	10	4.00	0.93	8.88	0.83

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนค่าเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยแยกเป็นราย ด้านก่อนและหลังการทดลอง เมื่อนำมาเปรียบเทียบ พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและเมื่อ พิจารณาคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลองด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 และหลังการทดลองด้านที่มี คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การวางแผนการใช้จ่ายเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.88 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83

จากการสังเกตพฤติกรรมมารู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาด ใช้” ตลอดเวลาระยะเวลา 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยขอสรุปการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์

1) ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค จากการสังเกตการสนทนาถามตอบของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-2 เด็กส่วนใหญ่ยังนั่งเงียบ ไม่กล้าตอบคำถามกับผู้ปกครอง ยังสับสนและไม่เข้าใจคำถามเกี่ยวกับที่มาของสิ่ง ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน แต่หลังจากที่เด็กทำกิจกรรมที่ 3-5 พบว่า เด็กส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้ด้วย ตนเองและดีขึ้นโดยที่ผู้ปกครองให้คำแนะนำเป็นบางครั้ง และเด็กส่วนใหญ่สามารถตอบได้ดีขึ้นโดยไม่มี ผู้ปกครองให้คำแนะนำในกิจกรรมที่ 6-8 ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 8 ร้านกระเป๋านาฬิกา เด็กส่วนใหญ่สามารถ ตอบคำถามกับผู้ปกครองได้ด้วยตนเองดีขึ้นมากเกี่ยวกับบุคคลที่ออกแบบเครื่องกายและสิ่งต่างๆ ให้เราได้สวมใส่ และใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน คือ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างตัดเย็บกระเป๋า

2) ด้านสินค้าและบริการ จากการสังเกตการสนทนาถามตอบของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-2 เด็กส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามกับผู้ปกครองได้โดยผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำและเปลี่ยนคำถามอยู่บ่อยๆ ครั้ง และเด็กสามารถตอบคำถามได้ดีขึ้นโดยผู้ปกครองแนะนำเป็นบางครั้งเมื่อทำกิจกรรมที่ 3-6 เด็กสามารถ ตอบคำถามเกี่ยวกับสินค้าและบริการในชีวิตประจำวันได้ โดยผู้ปกครองคอยแนะนำเป็นบางครั้ง และเด็ก สามารถตอบคำถามได้ด้วยตนเองดีขึ้นมากในกิจกรรมที่ 7-8 ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 8 ร้านกระเป๋านาฬิกา

เป็นคำถามเกี่ยวกับสินค้าที่เป็นกระเป๋าและสิ่งต่างๆ ที่ต้องจ่ายเงินไปแลกเปลี่ยนมา รวมถึงการให้บริการต่างๆ ของช่างตัดเย็บกระเป๋าที่คิดราคารวมอยู่กับสินค้า

3) ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน จากการสังเกตการสนทนาถามตอบของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-3 เด็กส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามกับผู้ปกครองได้โดยผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำและเปลี่ยนคำถามอยู่บ่อยๆ ครั้ง เมื่อทำกิจกรรมที่ 4-6 พบว่า เด็กสามารถตอบสิ่งของที่มีความจำเป็นได้ดีขึ้นมาก และรู้ว่าสิ่งของต่างๆ รวมถึงเงินเป็นสิ่งที่อยู่จำกัต้องใช้แลกเปลี่ยนสิ่งต่างๆ ในการดำรงชีวิต โดยผู้ปกครองคอยแนะนำเป็นบางครั้ง และเด็กส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้ด้วยตนเองโดยผู้ปกครองไม่ต้องคอยบอกในกิจกรรมที่ 7-8 ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 7 กิจกรรมประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุ เด็กส่วนใหญ่ตอบคำถามกับผู้ปกครองเลือกทำกล่องใส่ดินสอสีของตนเอง

4) ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน จากการสังเกตการสนทนาถามตอบของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-3 เด็กส่วนใหญ่ตอบคำถามเกี่ยวกับค่าและชนิดของเงินได้โดยมีผู้ปกครองคอยบอกอยู่บ่อยๆ ครั้ง เมื่อเด็กทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องกันในกิจกรรมที่ 4-5 พบว่า เด็กบอกค่าของเงินได้ดีขึ้นด้วยตนเองโดยมีผู้ปกครองคอยบอกเป็นบางครั้ง และเด็กส่วนใหญ่สามารถบอกค่าของเงินได้ดีด้วยตนเองโดยผู้ปกครองไม่ต้องคอยบอกในกิจกรรมที่ 6-8 โดยกิจกรรมที่ 8 ร้านกระเป๋าในป่าใหญ่ เด็กส่วนใหญ่สามารถบอกที่มาของเงินได้จากการทำงานและบอกวิธีใช้จ่ายอย่างประหยัดได้ด้วยตนเอง

2. พฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

1) ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-2 เด็กส่วนใหญ่สามารถลงมือปฏิบัติทำกิจกรรมได้โดยมีผู้ปกครองคอยบอกและชี้แนะอยู่บ่อยๆ ครั้ง ซึ่งกิจกรรมที่ 3-6 เกี่ยวกับกิจกรรมงานประดิษฐ์ออกแบบด้วยตนเอง และทำกิจกรรมประกอบอาหารขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบอุปกรณ์ต่างๆ โดยมีผู้ปกครองคอยแนะนำและช่วยเหลือเป็นบางครั้ง และเมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องกันในกิจกรรมที่ 7-8 พบว่าเด็กส่วนใหญ่สามารถออกแบบ ลงมือทำได้ด้วยตนเองดีขึ้นมาก กล่าวที่จะหยิบจับโดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องคอยชี้แนะ ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 7 ประดิษฐ์กรอบรูปจากกระดาษลัง เด็กสามารถออกแบบกรอบรูปจากกระดาษลังได้ด้วยตนเองและตกแต่งได้อย่างสวยงามตามจินตนาการ

2) ด้านสินค้าและบริการ จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-4 เด็กส่วนใหญ่สามารถจำแนกแยกแยะสินค้าและบริการในชีวิตประจำได้โดยมีผู้ปกครองคอยบอกอยู่บ่อยๆ ครั้ง ซึ่งกิจกรรมที่ 4 ที่ผู้ปกครองได้ให้เด็กเลือกหยิบซื้อสิ่งของต่างๆ ไปทำกิจกรรมด้วยตนเองโดยผู้ปกครองคอยบอกเป็นบางครั้ง หลังจากที่ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องกันไปสักระยะในกิจกรรมที่ 5-8 พบว่าเด็กสามารถเลือกสินค้าและบริการได้ด้วยตนเองโดยผู้ปกครองไม่ต้องคอยบอก ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมประดิษฐ์กระเป๋า

อมสินให้เด็กเลือกซื้ออุปกรณ์เพื่อจะทำกระปุกอมสินจากแกนกระดาษชำระ ซึ่งเด็กสามารถเลือกซื้อสินค้าได้ด้วยตนเองดีขึ้นมาก

3) ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-4 เด็กส่วนใหญ่เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่มีความจำเป็นในการทำกิจกรรมได้โดยมีผู้ปกครองคอยบอกอยู่บ่อยๆ ครั้ง และใช้สิ่งของอย่างไม่รู้คุณค่า เมื่อกิจกรรมที่ 5-8 และเด็กสามารถแสดงพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างประหยัดได้ดีขึ้นมากในยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 6 กิจกรรมประดิษฐ์ของใช้จากกล่องนม เด็กส่วนใหญ่จะเลือกใช้ภาชนะกระดาษอย่างพอดีไม่หัก และเมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วเด็กส่วนใหญ่จะเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาดและเก็บเข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเองดีขึ้นมาก

4) ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-4 เด็กส่วนใหญ่สามารถเลือกใช้จ่ายเงินซื้อสินค้าและบริการได้ถูก แต่ยังไม่สามารถจัดสรรเงินซื้อของที่จำเป็นได้ ผู้ปกครองคอยบอกและช่วยเหลือบ่อยๆ ครั้ง ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมทำแซนด์วิชไข่ต้ม เด็กส่วนใหญ่เลือกใช้เหรียญและธนบัตรจ่ายไม่ถูก ซึ่งผู้ปกครองต้องคอยบอกและช่วยเหลือบ่อยครั้ง ซึ่งเด็กส่วนใหญ่สามารถเลือกใช้เหรียญและธนบัตรจ่ายได้ถูกในกิจกรรมที่ 5-6 แต่ผู้ปกครองยังคอยช่วยเหลือเป็นบางครั้ง ในกิจกรรมที่ 7-8 พบว่าเด็กสามารถเลือกใช้จ่ายเงินซื้อของที่จำเป็น และนำเงินที่เหลือไปออมไว้ด้วยตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรู้ เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” พบว่า หลังจากที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” คะแนนค่าเฉลี่ยการรู้ เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยทั้งภาพรวม และรายด้านสูงขึ้นก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้โดยเปรียบเทียบก่อนและหลัง ซึ่งการรู้ เศรษฐศาสตร์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค ด้านสินค้าและบริการ ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน และด้านการวางแผนการใช้จ่าย ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะเด็กได้รับการ ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ซึ่งทำกิจกรรมต่อเนื่องกันโดยใช้ระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยมีทั้งหมด 8 กิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์ 2 ประเด็น คือ การใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” และการรู้ เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้ เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย พบว่า มีการ ส่งเสริมการรู้ เศรษฐศาสตร์โดยใช้นิทานเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ และการใช้กิจกรรมต่อยอดจากนิทานเพื่อให้เด็กลงปฏิบัติ นำแนวคิดเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นพบ หลักการในการออกแบบชุดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการรู้ เศรษฐศาสตร์ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยค้นพบการใช้นิทานเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานของ เศรษฐศาสตร์ได้เป็นอย่างดี เพราะนิทานช่วยให้เด็กได้จินตนาการมีรูปภาพประกอบกับเนื้อหา ทำให้เด็กรู้สึก เพลิดเพลินและคล้อยไปตามเรื่องราว สอดคล้องกับ Sophie (n.d.) ได้กล่าวว่า การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมการรู้ เศรษฐศาสตร์เป็นตัวช่วยในการสร้างจินตนาการให้แก่เด็ก ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกตื่นเต้นตามรูปภาพและเนื้อหา นำติดตามในขณะการฟัง ทำให้เรื่องเศรษฐศาสตร์ที่มีความซับซ้อนกลายเป็นเรื่องง่ายและใกล้ตัวของเด็ก โดย งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีหลักการวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้อกับองค์ประกอบของการรู้เศรษฐศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภคควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ในสังคมที่สามารถออกแบบ สร้าง เพาะปลูก ทำสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีขั้นตอน กระบวนการผลิตและแหล่งที่มาที่แตกต่างกันไป ได้แก่ ชาวเกษตรกร ช่างทำเฟอร์นิเจอร์ 2) ด้านสินค้าและบริการ ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งต่างๆ ในการดำรงชีวิตที่ใช้เงินไปแลกเปลี่ยนมา รวมถึงบทบาทและ หน้าที่ของแต่ละอาชีพในสังคมที่ให้บริการ ได้แก่ พนักงานขนส่งสินค้า ช่างตัดผม 3) ด้านความจำเป็นและความ ขาดแคลนควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งต่างๆ ที่มีความจำเป็นต่อร่างกาย และมีความจำเป็นในการดำรงชีวิต หรือเศษวัสดุเหลือใช้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า และการรู้จักใช้ สิ่งของต่างๆ ประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด 4) ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงินควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับที่มาของเงิน ได้มากจากการทำงาน ซึ่งเงินใช้ในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน

อีกทั้งผู้วิจัยยังค้นพบการใช้ผังกราฟิกช่วยทำให้เด็กสามารถจัดลำดับความคิดจากเรื่องราวใน นิทาน เพื่อทบทวนเนื้อหาและสร้างความเข้าใจผ่านการนำเสนอเป็นภาพ ซึ่งผังกราฟิกมีหลากหลายรูปแบบ แต่ ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเด็กดังนี้ 1) ผังโล่เรียง ใช้เพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญ ในเนื้อหาที่นิทาน 2) ผังฟอง ใช้เพื่อการแยกองค์ประกอบส่วนสำคัญต่างๆ 3) ผังที่ชาร์ต ใช้เพื่อแยกความแตกต่าง ระหว่างสิ่งของจำเป็นและสิ่งของที่ไม่มีความจำเป็น สอดคล้องกับ Watkins (2007) ได้กล่าวว่า การใช้ผังกราฟิก เข้ามาใช้ในการสอนเศรษฐศาสตร์ที่มีเนื้อหาที่ซับซ้อน ซึ่งผังกราฟิกเข้ามาช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ให้เด็กเกิด ความคิดรวบยอดและสามารถจัดข้อมูลหรือเนื้อหาที่สำคัญแสดงออกมาเป็นรูปแบบของภาพความคิด

1.2 ผู้วิจัยค้นพบการใช้กิจกรรมต่อยอดจากนิทานที่หลากหลายเพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติ นำแนวคิด เหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้วิจัยมีความเชื่อว่าเด็กสามารถเกิดการเรียนรู้ได้จากการลงปฏิบัติจริง ในการสร้างประสบการณ์ตรงจากกิจกรรมที่หลากหลาย และให้เด็กมีอิสระทางความคิดสามารถเรียนรู้การ แก้ปัญหาและตัดสินใจลงปฏิบัติ สอดคล้องกับ Dewey (2016) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการที่เด็กได้ลงมือ กระทำกับวัตถุ ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการสำรวจ เด็กจะได้ค้นพบความสัมพันธ์ของสิ่งของต่างๆ ผ่าน ประสบการณ์การตรง จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กิจกรรม คือ กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมเพาะปลูก กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ และกิจกรรมเกม การศึกษา ซึ่งผู้วิจัยมีหลักการในการเลือกใช้กิจกรรมต่างๆ ที่ต่อยอดจากนิทาน ด้วยพฤติกรรมความรู้ เศรษฐศาสตร์ทั้ง 4 องค์ประกอบ มีดังนี้ 1) ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค เด็กสามารถออกแบบ ประดิษฐ์ของเล่น หรือ สิ่งของเครื่องใช้จากเศษวัสดุ สามารถเพาะปลูกดูแลพืชได้ ประกอบอาหารจากวัตถุดิบพืชผลต่างๆ ได้ และเลือก

ซื้อหรือใช้สินค้าและบริการได้อย่างเหมาะสมกับชีวิตประจำวัน ซึ่งกิจกรรมที่สามารถให้เด็กแสดงพฤติกรรมในด้านนี้ ได้แก่ กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมเพาะปลูก กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ 2) ด้านสินค้าและบริการ เด็กสามารถจำแนกแยกแยะหรือจัดหมวดหมู่สินค้าในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงอาชีพในสังคมที่ให้บริการ และสามารถปฏิบัติต่อบุคคลในอาชีพเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งกิจกรรมที่สามารถให้เด็กจำแนกแยกแยะหรือจัดหมวดหมู่สินค้าและบริการ ได้แก่ กิจกรรมเกมการศึกษา และกิจกรรมบทบาทสมมติเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของอาชีพในสังคมที่ให้บริการต่างกัน 3) ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน เด็กสามารถเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และสามารถเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ โดยเด็กแสดงพฤติกรรมใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่าและรู้จักใช้อย่างประหยัด หรือแม้กระทั่งการเก็บสื่อดีอุปกรณณ์ในแต่ละกิจกรรมอย่างเรียบร้อยเมื่อทำเสร็จแล้ว ซึ่งได้ทั้งกิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมเพาะปลูก กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ และกิจกรรมเกมการศึกษา 4) ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เด็กสามารถเลือกใช้เงินในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการได้อย่างถูกต้อง และสามารถจัดสรรเงินไว้ใช้จ่ายซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็น และอีกส่วนหนึ่งเก็บออมเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ซึ่งในด้านนี้สามารถทำได้กับทุกกิจกรรมโดยมีการเล่นบทบาทสมมติซื้อขายสินค้าและบริการต่างๆ โดยกำหนดจำนวนเงินเพื่อให้เด็กจัดสรรเงินแบ่งไว้เก็บออมใช้ด้วยตนเอง

1.3 ผู้วิจัยค้นพบการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของการรู้ เศรษฐศาสตร์ตลอดที่เด็กทำกิจกรรม และเมื่อใช้คำถามในลักษณะเดียวกันช่วยให้เด็กเกิดความรู้ได้ดี สอดคล้องกับ Washington Department of Education (2018) ที่ได้กล่าวถึง การใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการรู้ เศรษฐศาสตร์ เพื่อให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดใหม่ๆ การถามจะช่วยขยายทักษะการคิดของเด็ก และสร้างความเข้าใจสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ได้ โดยผู้วิจัยใช้หลักการตั้งคำถามด้วย “ใคร” “ที่ไหน” “อย่างไร” “เมื่อไหร่” “ทำไม” “อะไร” ซึ่งการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการรู้ เศรษฐศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้ 1) ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค เป็นการใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเกิดการคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตและแหล่งที่มาของสิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันที่มีความแตกต่างกัน และการเลือกซื้อหรือใช้สินค้าและบริการที่เหมาะสมกับชีวิตประจำวัน ยกตัวอย่างคำถามเช่น เขา กำลังทำอะไร เขาอยู่ที่ไหน เขาทำอาชีพอะไร เขาเป็นใคร เขามีวิธีการทำอะไร สิ่งนี้ได้มาจากไหน สิ่งนี้ทำไม อย่งไร สิ่งนี้ใช้ทำอะไร 2) ด้านสินค้าและบริการ เป็นการใช้คำถามให้เด็กเกิดการคิดเกี่ยวกับสิ่งของเครื่อง อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งต่างๆ ที่ต้องนำเงินไปแลกเปลี่ยนมาใช้ในการดำรงชีวิต รวมถึงอาชีพต่างๆ ในสังคมที่ ให้บริการ ยกตัวอย่างคำถามเช่น เขาขายอะไร เขามีหน้าที่อะไร หรือ ถ้าเด็กๆ ไม่อยากออกจากบ้านสามารถให้ บุคคลใดนำสิ่งของที่ต้องการมาให้ได้บ้าง 3) ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน เป็นการใช้คำถามเพื่อให้เด็ก แยกความแตกต่างสิ่งของที่มีความจำเป็นและสิ่งของที่ไม่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งหากขาดสิ่งนั้นไปอาจ ทำให้ใช้ชีวิตอย่างยากลำบากและถึงแก่ชีวิตได้ และคำถามใช้กระตุ้นพฤติกรรมให้เด็กเลือกใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และประหยัด ยกตัวอย่างคำถามเช่น สิ่งไหนที่ทำให้ร่างกายแข็งแรง เมื่อใช้อุปกรณ์เสร็จแล้วเด็กๆ ควรทำ อย่งไร หรือ สิ่งนี้สามารถนำมาประดิษฐ์สิ่งของใดได้บ้าง 4) ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เป็นการใช้คำถาม

ให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่าของธนบัตรและเหรียญที่ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และคำถามกระตุ้นให้เด็กสามารถจัดสรรเงินอย่างประหยัด และเลือกใช้ได้อย่างถูกต้อง ยกตัวอย่างคำถามเช่น สิ่งของนี้ราคาเท่าไร? เงินได้จากไหน? มีวิธีการออมเงินอย่างไร? มีวิธีการช่วยพ่อแม่ประหยัดเงินอย่างไรบ้าง

1.4 ผู้วิจัยค้นพบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาความรู้ให้กับเด็ก โดยมีการใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติตลอดการทำกิจกรรม และผู้ปกครองยังได้ให้ความสำคัญคอยชี้แนะและช่วยเหลือเด็ก ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งด้วยสภาพแวดล้อมที่เด็กมีความคุ้นชินและความอบอุ่นจากบุคคลใกล้ชิด ส่งผลให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Samahito (2017) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นที่รอยต่อพัฒนาการของ Vygotsky ที่นำเสนอเรื่อง Zone of Proximal Development (ZPD) ว่าเด็กสามารถแก้ปัญหาที่ยากเกินกว่าระดับพัฒนาการที่แท้จริงของเขาได้ หากได้รับการแนะนำช่วยเหลือหรือได้รับความร่วมมือจากบุคคลใกล้ชิด หรือผู้ที่มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ และได้รับความรู้ที่เพิ่มขึ้น

2. การรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้โดยแยกเป็นรายด้าน พบว่า คะแนนที่มีเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค เหตุผลที่ออกมาเป็นเช่นนี้ เพราะเด็กได้ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้งหมด 8 กิจกรรม ตลอดเวลา 6 สัปดาห์ เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่านในกิจกรรมเพาะปลูก กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นให้เด็กเรียนรู้ขั้นตอนวิธีการในการเพาะปลูก การประกอบอาหาร และการเลือกใช้เศษวัสดุเหลือใช้เข้ามาประดิษฐ์ ผู้วิจัยมีประเด็นที่ค้นพบเกี่ยวกับผู้ผลิตและผู้บริโภค ดังนี้

1) เด็กเกิดการเรียนรู้กระบวนการผลิตและแหล่งที่มาที่แตกต่างกันของสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร เครื่องแต่งกาย และสิ่งต่างๆ ด้วยการได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ผลิตและผู้บริโภคจากการฟังเรื่องราว นิทาน และลงมือปฏิบัติจากกิจกรรมที่หลากหลาย

2) ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับผู้ผลิตและผู้บริโภคนั้นมีความต่อเนื่องกันเสมือนวัฏจักรเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคที่เลือกซื้อหรือใช้สิ่งของต่างๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อสิ่งของที่ซื้อมาเหลือใช้ก็สามารถนำมาออกแบบสร้างทำสิ่งของต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ และยังสามารถนำมาขายเพื่อเป็นรายได้ โดยขายให้กับผู้ที่ต้องการซื้อหรือใช้สิ่งของแบบเดียวกัน และในทางเดียวกันนั้นผู้ผลิตก็เป็นผู้บริโภคเช่นกัน ด้วยการนำเงินที่ได้จากขายสิ่งของเครื่องใช้เพื่อมาซื้อหรือใช้สิ่งของที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต

จากเหตุผลดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงในกิจกรรมประจำวันของเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่เด็กสามารถทำกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านผู้ผลิตและผู้บริโภคได้ดี เพราะเด็กได้มีโอกาสในการลงมือปฏิบัติเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคเลือกใช้สิ่งของต่างๆ ด้วยการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ฉะนั้นเด็กที่มีการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ประกอบด้วยเด็กมีอิสระทางความคิด และมีสิ่งแวดล้อมที่ดีจากพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ทำให้เด็กสามารถต่อยอดความรู้และประสบการณ์ที่มีได้ดียิ่งขึ้น และพร้อมที่จะเติบโตไปเป็นพลเมืองที่ดีที่มีคุณภาพในการเป็นผู้บริโภค ฉลาดรู้ ฉลาดใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การเลือกเนื้อหาของนิทานเพื่อส่งเสริมการรู้ เศรษฐศาสตร์ ควรเป็นนิทานที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับองค์ประกอบของการรู้ เศรษฐศาสตร์ ทั้ง 4 ด้าน นิทานควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับที่มาของ สิ่งของเครื่องใช้ที่มีกระบวนการผลิตหรือแหล่งที่มาของที่แตกต่างกัน การเลือกซื้อหรือใช้สิ่งของ เครื่องใช้ที่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมจินตนาการของเด็ก เด็กสามารถติดตามเนื้อเรื่อง รูปภาพที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้

2. การเลือกกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรู้ เศรษฐศาสตร์ ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติเพื่อแสดงพฤติกรรม การรู้ เศรษฐศาสตร์ ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้อาจเป็นกิจกรรมเพาะปลูก กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยโดยการนำองค์ประกอบของการรู้ เศรษฐศาสตร์ไปต่อยอดในทักษะอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดวิจารณ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อมทักษะในศตวรรษ ที่ 21

2. ควรมีการออกแบบชุดการเรียนรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะอื่นๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางคณิตศาสตร์ ทักษะทางวิทยาศาสตร์ และทักษะทางภาษา

References

- Bank of Thailand. (2012). **Book Economics**. [Online]. Available : https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Doc_Publication/Book_Economic2555.pdf [2020, January 28].
- Borg, F. (2017). Kids, cash and sustainability: Economic knowledge and behaviors among preschool children. **Cogent Education**, 4(1), 2-14.
- Colorado Department of Education. (2012). **Preschool Social Studies Academic Standards**. [Online]. Available : https://www.cde.state.co.us/sites/default/files/documents/cpp/download/standards/prek_socstudies_in_high_quality_settings.pdf [2020, August 25].
- Delaware Department of Education. (2018). **DE K-12 Economics Standards 2018**. [Online]. Available : <https://www.doe.k12.de.us/Page/2548> [2020, August 25].
- Dewey, J. (2016). **EXPERIENCE AND EDUCATION – Premium Edition (Including Democracy & Education) : How to Encourage Experiential Education, Problem-Based Learning & Pragmatic Philosophy of Scholarship**. Kindle edition : e-artnow.
- Hirunchalothorn, P. (2012). **Teaching documents, Courses no. 01155524 Parent Education**. Early Childhood Education Program, Faculty of Education : Kasetsart University.

- Federal Reserve Bank of St. Louis. (2015). **Kiddynamics : An Economics Curriculum for Young Learners, Lessons for Grades Pre-K-K**. [Online]. Available : <https://www.stlouisfed.org/education/kiddynamics-an-economics-curriculum-for-young-learners> [2020, May 28].
- Maine Department of Education. (2015). **Maine Early Learning Standards**. [Online]. Available : <https://www.maine.gov/doe/home> [2020, August 28].
- Minnesota Department of Education. (2011). **Minnesota K-12 Academic Standards Social Studies 2011**. [Online]. Available : <http://www.mcass.org/resources/documents/2011%20social%20studies%20standards.pdf> [2020, August 28].
- Office of the Teacher Civil Service and Educational Personnel Commission. (2020). **Ministry of Education press release Unite the power to manage safe education for the third wave of covid crisis**. [Online]. Available : https://otepc.go.th/th/content_page/item/3355-2021-05-11-05-42-30.html [2020, September 5].
- Pennsylvania Department of Education. (2014). **Pennsylvania Learning Standards for Early Childhood**. [Online]. Available : <https://s35729.pcdn.co/wp-content/uploads/2017/11/2014-Pennsylvania-Learning-Standards-for-Early-Childhood-PreKindergarten.pdf> [2020, August 28].
- Royal Academy. (2019). **Dictionary of Contemporary Studies, literacy**. Bangkok : Aroon KarnPim Limited Partnership.
- Samahito, C. (2017). **Teaching documents, Development and Learning for Young Children course**. This course is part of the Master of Education Program in Early Childhood Education Kasetsart University.
- Thai government. (2020). **Declaration of an emergency**. [Online]. Available : <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/27852> [2020, June 5].
- Washington Department of Education. (2018). **College, Career, and Civic Life (C3) Framework for Social Studies State Standards: Guidance for Enhancing the Rigor of K-12 Civics, Economics, Geography, and History**. [Online]. Available : <https://www.k12.wa.us/student-success/resources-subject-area/social-studies/learning-standards> [2020, August 28].
- Watkins, C. (2007). **The Use of Graphic Organizers to Enhance Thinking Skills in the Learning of Economic**. Cambridge : Winthrop Publisher inc.